
Konsorcia

Konsorcia

Řešení pro konsorcia

Aleph 500™ nabízí knihovnám účinné a elegantní konsorciální řešení. Protože se stále více knihoven stává členy místních, regionálních a národních konsorcií, společnost Ex Libris vyhověla požadavku na systém s robustní architekturou vyvinutím produktu Aleph. Řešení Alephu 500™ nabízí několik konsorciálních modelů podporujících složité konsorciální kombinace a umožňuje flexibilně konfigurovat databáze. Přitom klade značný důraz na samostatnost jednotlivých začleněných knihoven. Flexibilní architektura Alephu může být konfigurována tak, aby vyhověla politice v zpřístupňování zdrojů a katalogizační politice daného konsorcia, nezávisle na složitosti. V průběhu minulých dvaceti let Ex Libris spolupracoval s různými velkými světovými konsorcii - jedno však bylo pro konsorcia vždy stejné - každá knihovna je odlišná! To podnítilo vznik širokého spektra konsorciálních řešení zahrnujících souborné katalogy "just in case" a "just in time", klasické centralizované katalogy, virtuální katalogy atd. Všechny tyto modely jsou současně implementovány v instalacích Alephu po celém světě.

Souborný katalog: "just in case" nebo "just in time"? Obojí!

V tradičním modelu souborného katalogu se k rozlišení záznamů pro vyhledávání a export z místních knihovnických systémů a importu do souborného katalogu používá předávání zpráv uvnitř Alephu nebo sběr záznamů IOA (Iniciativa Otevřených Archivů). Během zpracování se použijí algoritmy na detekci duplicit založené na parametrech definovaných knihovnou. Shodné záznamy se poté sloučí. Zde Aleph nabízí dva unikátní modely pro souborné katalogy - "just in case" a "just in time". První model sloučí příchozí záznamy do sdíleného záznamu a holdingové informace a místní poznámky se přesunou do odkazovaného "delta" záznamu. Druhý model uchovává lokální verzi záznamu v původním stavu a virtuálně v něm odstraní duplicitu v průběhu zobrazování. Přednost této architektury dovolí knihovně definovat vzhled "sdíleného" záznamu, zatímco zpracovává původní zdrojová data pro další zobrazení nebo požadavek na export. Navíc knihovny mohou vedle definice zobrazení sdíleného záznamu použít pro jednotlivé instituce vlastní nastavení formátů a uživatelských profilů. Záznamy v souborném katalogu obsahují odkaz na místní knihovnické záznamy - tento odkaz může po aktivaci sloužit k zjištění aktuálního výpůjčního statusu pomocí Z39.50 nebo vlastního protokolu Aleph (v závislosti na formátu místního knihovnického systému).

Centrální katalog - svět variací

Centrální katalog Alephu je ideálním řešením pro konsorcia, která chtějí nabízet svým čtenářům vyspělejší přístup a přitom ponechat členským knihovnám rozdílné úrovně administrativní samostatnosti. Je zejména vhodný pro konsorcia se zkušenostmi s kooperací - tento model má jediný centrální katalog bez místních katalogů. Knihovny vedou své vlastní administrativní data (jako jsou holdingové informace a výpůjční status), ale zároveň sdílí jednu bibliografickou databázi. Katalog spojuje sdílené bibliografické informace i soukromé holdingové informace pomocí odkazů. Další řešení centrálního katalogu pracuje tak, že místní bibliografické knihovny odkazují na centrální bibliografickou knihovnu. Každá místní knihovna má vlastní bibliografická data, administrativní soubory a holdingové záznamy. Protože místní knihovna přispívá katalogizačními záznamy do centrálního katalogu, obsahuje všechny místní bibliografické záznamy. Konsorciální prostředí podporuje kooperativní rozvoj knihovnického fondu, katalogizaci a meziknihovnické výpůjční služby, ale ponechává místní samostatnost například v autoritách, objednávkách a výpůjčkách. Při vytváření úplného fyzického souborného katalogu pak konsorcium volí z různých verzí "just in case" modelu souborného katalogu. Tato konfigurace poskytne rychlejší vyhledávání a lepší využití vlastností sítě. Navíc uživatelé, kteří nepotřebují zdroje z centrálního katalogu, mohou zůstat ve svém vlastním prostředí.

V některých případech se konsorciální centrální katalog stává bibliografickým nástrojem (jako OCLC) pro distribuci bibliografické práce mezi své členy. Ve skutečnosti Ex Libris může konfigurovat platformu Alephu tak, že vytvoří buď kopii OCLC modelu, s jedinou reprezentací hlavního záznamu, nebo vytvoří RLIN model, kde jsou publikovány všechny záznamy a mohou být vyhledávány centrálně. V dalším modelu Aleph vytvoří jeden hlavní záznam centrálně a přidruží k němu lokální informace, aby nabídl specifický pohled na místní katalogizační záznam.

Virtuální souborný katalog

Co s konsorcií, která se neshodnou na jednom systému? Ex Libris použil technologii své univerzální brány k vytvoření prostředí, které zastřeší více formátů a protokolů. Technologie univerzální brány, která podporuje formáty MARC i jiné formáty (včetně Dublin Core) a více protokolů, včetně Z39.50, HTTP a Aleph, tvoří souborný katalog. S touto strategií nabídne decentralizovaná organizace partnerským knihovnám úplnou nezávislost. Takto konsorcium předejde mnoha překážkám v politikách, které by jinak mohly ohrozit snahy o standardizaci.